

MONARCHIA AUSTRIACA.

Legile dietei Transilvane din 1848.

(Urmare din Nru trecut.)

În un'a din notele n'ostre observaseram, cumca restulu celor 11 articuli de lege esiti dela diet'a transilvana din 1848 nu s'au confirmatu nici de catra rege, nici de palatinu. De aici urm'esa firesce, ca acelea legi privitye din punctu-de-vedere juridicu nici ca se potu considera intru nimicu și ca ele nu indat'ora nici chiaru pe plasmuitorii loru. Noi inse, carii asemenea produse ale seculului avemu se le consideram totu odata și din punctu-de-vedere curatu istoricu, din care se avemu a invetia totudeauna cate ceva, trebuie se ni le inregistramu neaparatu că pe nisce documinte istorice martore strigat'ore ale timpului, intru carele s'au nascutu.

Ce vi se pare de es., ca art. VI desfiintandu robotele, dieciuiielele și orice alte datii urbariale facut'e pana atunci de catra tierani in folosulu unoru corporatiuni, s'eu pers'one morale, cum cetati, episcopii, capitule, cleruri s. a., cumu și fiscului, candu vine la perderile cate era se suferu clerulu evangelicu sasescu din Transilvani'a, citatulu articulu de lege ia pe numitulu cleru sub celu mai deap'rope alu seu scutu și aparamentu, ingrijesce de elu că o mama buna și doic'sa de cei mai iubiti ai sei fii și in § 5 le asigura despagubirea atatu pentru diecimele pe care le lu'ă dela poporenii loru, catu și pe cele luate dupa o lege ne mai audita pe fația pamentului dela romani și dela preotii acestor'a. Celoru, carii nu cunosc Ardealulu, datinele și legile lui cele vechi, suntemu siliti a le spune, ca pana in a. 1848 parochii*) sasesci din Ardealu era cei mai bine platiti in t'ota Europa; cu alte cuvinte: cele mai multe parochii sasesci era mai multu asia numite sine-curae (franç. sans-souci, vi'etia fara grija), unu locu de repausu dupa unu servitiu de 15 — s'eu 20 ani in calitate de profesoru s'eu capelanu, din cauza ca capelanii loru indeplinescu cele mai multe servitii bisericesci. Val'orea diecimeloru care se platia popiloru sasesci nu numai de catra sasi, ci de catra toti locuitorii fundului regescu, in cereale și vinuri, socotita in bani, se suia pe anu dela 1000 fl. pana 5000 fl. m. c., dupa cumu adica hotarulu unei comune era mai mare s'eu mai micu, mai multu s'eu mai puçinu manosu, intru atata, catu multi parochi sasesci rivalisa in avutii cu magnatii tierii.

Se nu alunece a crede cineva, ca deducerea acestui faptu istoricu ar fi o insinuare a pismeii și ca noua near cadea greu, cumca diet'a transilvana in a. 1848 s'a silitu a mai tiené pe clerulu sasescu totu in starea lui cea imbuibata de mai nainte. Au nu scimu noi cu totii, pentru ce aristocrati'a suferise din vechime, că sasi se p'orte in marc'a loru emblem'a de altumintea ridicola: „ad retinendam coronam“ (Hungariae); au nu trebuia se'i pase partitei lui Kossuth in a. 1848 f'orte multu, că pe elementulu sasu-germanu din Ardealu se'lu castige cu orice prețiu in partea sa, prin urmare se asigure și clerulu sasescu subsistinti'a lui cea stralucita?

*) s'eu pastoru.

Intru adeveru, noi ardelenii ne cun'oscemu unii pe altii neasemenatu mai bine, decatu se ne miramu de ac'asta procesura a politiceii unguresci.

Ceea ce nea caditu noua in a. 1848 f'orte greu a fostu cu totulu altu ceva: ca adica inaltulu corpu legislativu alu Transilvaniei pe atunci se pareaa fi uitatu cu totulu, cumca in Transilvani'a ar costa si unu cleru romanescu de doua confesiuni, a carui o parte insemnat'ore nici decumu nu se afl'ă in conditiune mai buna decatu cei mai sarmani dileri dela sate. Fostii iobagi se emancipasera și ajunsesera proprietari pe colonicature, eara preotii loru inca totu fugari pe pamentu, inca totu abandonati la grati'a venitului stolaru de cate 4—5 fl. pe anu.

Ei bine, si ce voiau romanii in 48 pentru clerulu loru? Nu cumva că statulu se faca lefi la toti parochii și capelanii loru, carii dupace romanii (din grati'a politiceii iesuitice și calviniane dela 1690—1740) mai sunt și sfasiati in doua confesiuni, se potu numer'ă cu miile? —

O, nu, romanii nu ast'apta tocma atat'a dela stralucitii parinti ai patriei din a. 1848, despre carii scia bine, ca in calitatea loru de unguri era și ei sfasiati in patru confesiuni, prin urmare, ca avea se ingrij'esca mai anteiu de clerurile loru, apoi de ar mai remanea ceva sfarmituri se le arunce la altii. Apoi dara ce ast'apta romanii pentru clerurile loru? Uitate ce, nici mai multu nici mai puçinu decatu unu: „Buna dio'a mei frate.“ Vedemu f'orte bine, ca in cursulu seculiloru ti s'au rapitu t'ote drepturile omenesci, ai fostu calcatu in picio're, ai fostu despoietu de averile episcopiloru și monastiriloru vechi cate leai avutu in ac'asta t'iera, și astadi o parte mare din voi nu mai are unde se'si plece capulu. Mei frate, ne pare f'orte reu de t'ote cate vi s'au intemplat, dar' énu mai rabdati numai puçintelu, numai pana vomu puté resuffa de nevoile acestoru d'ile, pentruc'ă se stamu cu voi impreuna de o vorba mai lunga și se ve luati totu ce vi se cuvine dupa dreptate; ca de si t'ier'a n'ostra nu are bani, dara pamentu are dela Dumnedieu, din care se i se dea și clerulu vostru, pentru că se aiba și elu ce se apere. Eata ca sunt a se regul'a proprietatile, alodiale, colonicale și comunale. Din partile acestora se va impropietari neaparatu și clerulu romanescu.

Nimicu din t'ote acestea in articuli din 1848. Din contra

Art. VII, intemeietu pe alu VIII-lea alu Ungariei incarca și pe clerulu romanescu alaturea cu t'ote celelalte clase de locuitori cu t'ote darile și sarcinele publice, curecrutatia, incortelari s. a., fara că se'i asigure celu mai puçinu ajutoriu de airea.

Art. VIII transilvanu se provoca la art. XVIII alu Ungariei și suna despre legea preseii.

Art. IX. de lege suna asia:

Despre egalitatea de drepturi a confesiuniloru recepute.

§ 1. T'ote confesiunile relegio'se priimate in ac'asta patria (intre care se renumera și cei de confesiunea grec'esca neunita) posedu fara diferentia de nationalitate egalitate de dreptu deplina și perfecta atatu in privintia exercitiului relegiosu, catu și a referintieloru de casatorii amestecate, cumu și cu privire la cerintiele politice.

§ 2. Ecsamenulu de 6 septemani, precumu si marginirea celor de confesiuni diferite de a nu poté invatia in scólele altora, s'a cassatu. Incercarile de proselitismu si faptele care producú certe relegióse voru trebui se fia pedepsite cá crime.

Pana aci articululu de lege. (Va urma.)

TRANSILVANIA. Brasiovu, 15. Maiu n. (Cestiunea calii ferate). Acésta cestiune ajunse in tienutulu nostru cá de trei septemani incóce intr'unu stadiu nou. O adunare compusa cá din 140 membrii, intre carii era reprezentata agricultur'a, industri'a, comerciulu, capitalulu si intieleginti'a, ascultandu cu mare luareaminte raporturile facute in acésta cestiune de fostii deputati si anume D. Carolu Maager la Vien'a si G. Baritiu la Bucuresci, dupa o cumpanire seriósa a toturoru impregiurariloru, parasi terenulu de mai nainte alu negatiunii si se dechiará fara nici o reserva pentru lini'a: Oradea-Clusiu-Salinele dela Murasiu-Aiudu-Teiusiu (cu unu ramu la A.-Julia)-Blasiu-Mediasiu (cu unu ramu la Sibiiu) pe Tarnave in susu — pintre secuime nainte pana la Oltu (Brasiovu) si de acolo in strimtórea Buzeului. —

Acumu deci scimu care cu cine avemu a face. Cu Sibiiulu amu rupt'o definitivu. Incercari de 4 $\frac{1}{2}$ luni de a mediuloci a apropiere intre Brasiovu si Sibiiu in acésta cestiune au remasu fara nici unu resultatu. Ce e dreptu, ca acestea 2 cetati totudeaun'a siau disputatu óresicare prioritate; totudeauna Brasiovulu a tienutu pe Sibiiu de unu egoistu mai mare decatú elu in susu.

Intr'aceea foile publice nu incéta a esi din timpu in timpu cu cate o faima candu favoratóre unei partite candu alteia, care inse mai pre urma se prefacu tóte in fumu si in cétia.

Starea cea adeverata a lucrurilor in momentele de facia este urmatórea.

Gubernulu austriacu din minutulu in carele s'a dechiaratu pe sine de constitutionalu, nu mai are dreptulu de a da unilateralmente concessiuni definitive pentru cladirea calilor ferate, ci numai in cointielegere cu parlamentulu (senatu imperialu, dieta, fia se va fi); eara acést'a din acea cauza, ca numai parlamentulu are dreptulu de a vota sumele cerute la cladirea drumurilor séu a garanta (chezasiui) interesele de es. 5 % ale capitaluriloru straine cu care s'ar face o cale ferata candu vistieriei ii lipsescu banii. Gubernulu inse are dreptulu de a dá concessiuni pregatitóre spre a se cerceta terenulu si a se mesura distantiele, pentrucá se se scie nainte, camu catu va costa cutare drumu feratu; ministeriulu are totuodata dreptulu de a face incepetur'a, séu cum se dice, a lua iniciativ'a in parlamentu, adica a pune pe mas'a lui proieptulu cutarui drumu, a'lu recomanda oricumú va sci elu pentru cá se fia priimitu si garantatu; prin urmare dela gubernu depinde totusi fórté multu.

Acumu se vedemu cumu sta pana astadi cestiunea drumurilor ferate ardelene la gubernulu centralu.

Este prea adeveratu, cumca in. ministeriu alu comerciului sta cu tot sufletul pentru lini'a Arad-Alba-Julia-Sibiiu-Turnu-rosiu; eara incatu pentru temeiturile acestui ministeriu, apoi dica oricine cate'i va placea, ca nu sunt intrigele Sibieniloru petrecatori pe la Vien'a, carii oricatu isi tienu ei nasulu susu, totu nu au atat'a védia, pe cata visédia ei; ci temeitul celu adeveratu e numai starea finantiala a statului, care necumu se póta face elu cu spesele sale vreo cale ferata, dara ii vine greu de a garanta capitalistiloru intreprindictori incai 5 % venitu anualu pentru casulu, candu calea ferata nu ar arunca nici atatu castigu. Apoi fiinduca delá Aradu la Turnu-rosiu e multu mai scurtu cá dela Oradea la Brasiovu-Buzeu, prin urmare si garantia pentru 27 milióné e mai usióra decatú pentru 70 milióné. Dincontra sunt alte ministeriuri, alti barbati de statu, cumu si cancelari'a transilvana, carii tienu asia, cumca dupa ce in alte tieri ale monarchiei s'au trasu pana acumu o multime de cali ferate, si numai in Transilvani'a nici unic'a, se cuvine cá si acésta tíera se aiba incai un'a si buna, carea se o curme dreptu in doua parti, eara acésta cu atatu mai virtosu, ca Transilvani'a inca platesce dari grele, de care inse ea se folosesce mai puçinu; ca transportulu de trupe in acésta tíera mai e impreunatu cu mari greutati, ce comerciulu ei e caditu cu totulu; ca agricultur'a ei din lips'a cercularii unoru capitaluri mai mari nu póte inflori, ca manele vistierii ascunse in sinulu pamentului ei séu nu se potú exploata dupa dorintia, séu nu'si afla cumparatori de ajunsu.

Cu tóte acestea ministeriulu de comerciulu a comunicatu (in Martiu?) cancelariei transilvane unu proieptu pentru lini'a Arad-Turnu-rosiu; acést'a inse i l'a re'ntorsu sub acelu cuventu, ca intr'aceea ar fi sositu dela Transilvani'a mai multe petitiuni pentru lini'a Oradea-Brasiovu si proteste in contra

celeilalte. Asia cestiunea se luá din nou la desbatere in ministeriulu de comerciulu, de unde apoi are se colinde pela tóte celelalte ministerii, cumu si pe la cancelari'a transilvana si la cea a Ungariei, eara dupa aceea va intra in cabinetulu imperatescu, de unde apoi póte fi ca va esi o concessiune preliminará, séu incai statorirea vreunui principiu, dupa care totu se te mai poti intocmi; eara mai tardiu (candu?) cestiunea se va desbate si in parlamentu; inse in care? — Aici ne oprimu deocamdata, pentrucá se lasamu pe cititoriulu a'si formula elu insusi opiniunea sa.

Ceea ce mai suntemu in stare de a incunoscintiá pe siguru este, ca brasiovenii s'au si pusu in relatiune de aprópe cu comitetulu dela Clusiu alu calilor ferate, pentrucá se lúere in cointielegere si se nu lase nici decumu a triumfa planulu unilateralu sibienescu; ca inse s'a mai sculatu si Dn. Manlicher, conducatoriulu afaceriloru societati montanistice dela Füle s. a. si punenduse in relatiune cu societatea calii ferate dela Tis'a, calatorindu la Bucuresci a petitionatu acolo pentru o linia, care imbinan deea la Arad cu a Tisei, intrandu peste unu elinu alu Transilvaniei pana la Deva si de acolo intornandu pe Valea Hatiegului se ésa pela Vulcanu in Tíer'a romanésca la Tergu-jiului, Craiov'a si asia mai departe spre Bucuresci asia, catu Sibiiulu si Turnulu-rosiu se remana cu totulu la o parte. D. Manlicher a castigatu in favórea sa pe principele G. Bibescu-Brancovanu si pe toti proprietarii tienuturiloru susu atinse, eara cu acést'a elu aduse pe Sibieni in o strimtóre cu totulu neasteptata de ei. — Eata asia stamu pana astadi cu cestiunea calilor ferate. —

— Societatea de fodinari dela baia de arama din Csik-Szent-Domocos, tienú in dilele trecute o siedintia in Brasiovu. — Conchisulu de capetenia fu si aci, cá la tóte afacerile, ce se inteprindu in dilele nóstre, cá mai la tóta adunarea se se votedie cata unu sucursu, precumu la ast'a, de care vorbimu. de 4 %, care debe a se respunde pana la 28. Maiu a. c. pe diumetate, ear' pana la 1. Julie a. c. ceealalta diumetate. — Sucursulu se dice, ca se va rentá cu 6 %. — Toti partasii au se respunda sucursulu, cá baiea se se consolidedie, si pentru celu mai aprópe viitoriu se devina capace de venitu pentru actionari. — Protocótele, cari se compusera cu ocasiunea aceea, se voru dá la tiparu, atunci póte ca vomu vorbi mai pe largu de tóte intreprinsele, ce se facu in mediuloculu nostru. —

— In urmarea unoru mesuri guberniali mai nóue, luate de catra deregatoriele c. r. austriace, proprietariloru de passaporturi, estradate in numele regelui de Italia, precumu si cu inscrisulu „Romania“ nu li se va pune „visa“, pe asemenea pasporturi, ci li se voru da numai atestate, cu care ei isi potú continuá calatoriile sale in Austri'a si in acele se va si inscria, catu timpu voru petrece domnialoru acolo. —

— Institutele pentru vindecarea patimasiloru de ochi in Clusiu, M. Osiorheiu Sibiiu si Brasiovu se redeschisera, si cei patimasi au asi produce atestatele loru de saracia la directoratulu instituteloru, si in Brasiovu la dr. Ig. Maier, si pentru cei seraci dovediti se voru plati spesele curei din fundulu instituteloru.

Sabiiu, 3. Maiu. La staruinti'a preaonoratului Domnu Leontiu Leonteanu protopopulu M. Uiorei subscrisii zelosii compatrioti din acelu tractu prin secet'a anului 1861 adusi mai la sapa pe lemnu au facutu urmatori'a colecta pentru Gregoriu Manaradianu juristu in c. r. academia din Sabiiu.

1. DD.: Parochu Gabriele Deacu in Noslacu 2 fl.; 2. Jacobu Popu, locotonentu pensionatu in Noslacu 3 fl.; 3. Petru Blenc'a, proprietariu in Noslacu 1 fl.; 4. Nicolau Deceanu, proprietariu in Noslacu 1 fl.; 5. Parochu Alesandru Lazaru in M. Captalanu 2 fl.; 6. Parochu Nicolau Simonfi in M. Gesi'a 2 fl.; 7. Joane Bradu, inspectoriulu scolei comunali in M. Gesi'a 6 fl.; 8. Basiliu Andresianu, proprietariu in M. Gesi'a 2 fl.; 9. Teodoru Nicora, proprietariu in M. Gesi'a 2 fl.; 10. Alesandru Andresianu, jude in M. Gesi'a 2 fl. Sum'a totala 23 fl.

De si sum convinsu de plenu, cumca modesti'a D-vóstra, onoratoriloru contribuenti! este cu multu mai mare decatú se pretendeti dela mene unu cuventu infrunsetiatu cu multe frase si espresiuni pompóse, totusi ve rogu, benevoliti a primi public'a mea multiamire cu aceea anima, cu care amu primitu eu denariulu D-vóstra.

Gregoriu Manaradianu, juristu in anulu III.

Clusiu, 7. Maiu. Eri se scóse dint'ro movila de gunoiu de vite aici cadavriulu unui baiatu in etate de trei luni. —

Cercetarile intreprinse arata invinuirii criminali asupr'a insasi mamei baiatului, o servitóre nemaritata, si asupr'a ei cade inculparea, ca dupa ce siaru fi adormitu copilulu prin

beutură amesturată, l'a immortalat la locul cunoscut. Uci-gătorea se dă în mână dreptății. —

AUSTRIA. Vien'a. După cum scrie unu diurnal bine informat, ministrii cugetă a scrie la toți sudii în provincie unu cerculariu, în care aceiași se facu atenți, la consecințele responsabilității ministeriale, ce s'a respicatu la 1. Maiu a. c. că se acomodă lucrările sale după măsurile acele. —

— Maiestatea S'a c. r. apostolică s'a înduratu a denumi prin altul rescriptu din 2. Maiu, a. c. pe fostul consilieriu ministeriale Franciscu Baron de Reichenstein de cons. aulic transilvanu.

Unele idei pentru o învoielă fundamentală spre scopul înființării de școli românești în Transilvania.

(Înceiere din Nr. tr.)

B. Administrarea averilor și a trebilor școlastice.

8. Pentru administrarea averilor (școlastice) și a trebilor școlastice apoi pentru executarea convenției acestia între marginile și cu modalitățile prescrise alegem din sinul nostru unu comitetu permanentu sub numire de „senatu școlasticu”. Senatul acesta stă din unu directoru în persoană D. N. N. și din 8 membrii i. e.: D. N. N. controloru D. N. N. și unu economu D. N.

9. Senatul acestu școlasticu l'amu alesu acumu noi pe 3 ani, silă 3 ani era se va alge de catra adunarea reprezentanților a comunelor și indivizilor în declarațiile (subscriși, era membrii lui se pot de nou alege dară totu numai pe 3 ani.

10. Atribuțiile și mandatul senatului acestuia sunt extraordinare și ordinare și adăca extraordinare în catu densulu după ținerea convenției acestia trebuie se se apuce numai de catu de zidirea școlii, de procurarea localității, de conducerea maistrilor, de procurarea materialului, și de erogarea speselor trebuințose, fiindu pentru toate acestea răspundători la cea mai aproape adunare a noastră respective a reprezentanților de fondatori aleși; — apoi ordinare în catu adăca densulu va ave se administrăze averea școlii, și se dăca trebile școlastice după prescrișele convenției acesteia.

11. Noi că reprezentanți ai fondatorilor în totu anulu ne vomu adună regulat odata în 15. Novembre cal. n. în localulu școlii și alegunduse presidente dintra noi vomu trage la socotela senatulu școlasticu, pentru toate cate s'au concrediutu în convenția această.

12. Dacă ore care dintra noi prin mărte seau alta pedăca ar' absentă, comitentii seau fondatorii din comun'a lui voru alege altulu în locul lui.

13. Senatul școlasticu este în solidum răspundătoriu pentru avere și pentru toate trebile școlastice.

14. Senatul acesta stă în cointelegere cu ordinariatul la alegerea învâțătorilor și la alte afaceri școlare după planulu de învâțamentu sub II memoratu.

15. Senatul școlasticu va primi pre totu anulu dela adunarea reprezentanților unu budgetu școlasticu, și după acela trebuie se facă spesele pre anulu respectivu.

16. Elu va primi dela aceeași adunare și unu modu, cum se se eloce capitalele, cum se se cumpere realități etc., apoi densulu le va execută în detaluri.

17. Contracte, ce ar' încheie senatul școlasticu cu straini, sunt obligatorii, pentru toți fondatorii, în catu senatul școlasticu a observatu convenția această și împuternicirea dela adunarea reprezentanților primită.

18. Membrii senatului școlasticu se voru adună în tota lun'a una dată chemați de directorulu spre sfatuire. și voru fi esacti întru observarea convenției acesteia întru toate după cea mai bună conștiință, fiindu legați și prin juramentulu, care 'lu depun în primirea postului seu.

C. Inspectiunea preste institutul acesta.

19. Institutulu acesta fiindu de catra comitentii noștri cu mediuloce private redicatu, atatu în privința averii, catu și învâțamentului se va guvernă nemidiocitu totudeanua numai de catra fondatori însuși prin reprezentanții și senatulu lor după modalitățile convenției acesteia.

20. Înse prin această nu voim a esclude nece pre viceordinariatu nece pre guvernulu politicu dela suprem'a inspecțiune, care le compete asupra asediamentelor de învâțatură.

22. Bă, fiindu că convenția Noștră se unesce deplinu cu scopulu maretu alu „Asociațiunei pentru literatur'a și cultur'a poporului romanu din Sibiu”, așa noi punem totu institutul acestu atatu în privința

fondurilor și averilor lui, oatu și în privința învâțamentului sub imediată priveghiere a numitei asociațiuni.

22. Priveghierea această va constă înse numai întru a pazi, că averile se se administră după învoiel'a această și învâțaturile se se propună, după planulu institutului, cu unu cuventu întru a pazi, că convenția această și planulu de învâțamentu după pt. II. gatitu se se aplice cu tota rigorea și conștiința, era candu în asta privința ar' simți scadere, se facă aratare la adunarea reprezentanților anuala și se cera vindecarea reului.

23. Asociațiunea pentru literatur'a și cultur'a poporului rom. în Transilvania va potă exercită dreptulu această de priveghiere tramitendu din membrii sei comisari, cari se se uite la școlă, la învâțaturi, se cêrce protocolulu senatului școlasticu și rațiunile despre averea școlii, — și va potă cu unu cuventu toți pașii aflați de dens'a bunii ai face, numai că institutul în întelesulu convenției acesteia redicatu se prospereze, și se se asigure.

24. De altumentrea tota averea, misicătoria, ori nemisicătoria, oferită pre sēm'a școlii centrale în N. N. și predată în administratiunea senatului, va remană pentru totudeanua separată de ori ce alta avere, și se va numi colective!

„Fondulu școlii centrale în N. N.”

25. Furdulu acestu că atare va castigă drepturi și va lua asupra să obligatiuni că ori care persoană morale fiindu sub administrarea și reprezentarea senatului școlasticu.

26. Fiindu scopulu convenției acesteia pentru statu și baserica întru una formă folositoriu, trebuie se supunem că amendou puterile se voru întrece în zelulu de a ne aprobă și întări, cate le amu statoritu aici. Noi înse și până atunci remanendu pre terenulu convenției private ne vomu sustienă și apară pre calea legilor private în contra ori caroru persoane straine, care nu ne-ar respectă drepturile din convenția această născute.

27. Asociațiunea pentru literatur'a și cultur'a poporului romanu în Transilvania, dacă va află cu cale, ne va stă întru ajutoriu că se dobândim întarire mai înaltă, seau de va vedă mai bine, ne va primi simpliciter sub aripele și 'scutulu seu.

Ghierla, Martiu 1862.

CRONIC'A STRAINA.

FRANȚIA. Parisu, 9. Maiu. Constituiunea în Poloni'a, cuventarea în Genu'a, Nilu la Rom'a, presbelulu la Mexico, încercare de întervenire în staturile unite, Rusi'a, Warsovi'a. Orientulu și Rom'a cuprindu pre cercurile cele politice mai viu de catu în de comunu. — Anca si'n cercuri rusesci se țiene totu mai multu și mai multu de probaveru, cum că în Poloni'a constituiunea dela 1815 cu marele principe Michael se cu Marquisulu Wilopolschi se va restitui.

Nu Domnulu de Benedetti ci din contru consululu generalu francescu a fostu la cin'a din Genua și la cuventarea care o dise regele Victor Emanuel, și din care s'a scosu următoarele notiție:

Eu ve dau asigurarea formale despre deslăgerea cestiunei romane în anulu acestu. Întrebatiunea venetiană va veni și ea la ordinea sa, și ve potu asigura, cumcă noi atunci vomu avă ajutoriulu unei puteri confederate și că noi cu aceea vomu eliberă Itali'a, până la marea adriatică. Celelalte guberne nu ne sunt noua favorabili; — înse, se afla în starea unei depline delirari.

E lucru probaveru, că marchalulu Nilu, atatu pre generalulu Goyon, catu și pre marchalulu de Lavalette 'lu suplinesce în Rom'a. Apoi earăși se dice, că solulu rusescu în Parisu, conte Chiselefu, ar' fi se se suplinesca prin unu diplomatu, care cu cestiunea orientală este mai versatu. — Spaniolii se retragu dela Weraeruz, de unde francesii deschidu resbelulu. Gubernulu meicanu pune la cale măsurile împunetore de apărare și de baricadare. Încercari de învoire și provocarea pentru redicarea blocadei din partea solului francu nu mai lasă nici o îndoielă de întervenire în staturile unite.

Eata aici și raporturi despre trei comerciali: în St. Etienne se face o vândare bună de cordele la Americ'a și Angli'a. Anca și fabricile de panură din Elveti'a și Enghter'a au mare cautare.

ITALIA. Milanu, Gubernulu a datu în urm'a unei conjurari înfricoșate între trupele ce se află aici în garnisonu. Spre descoperirea și nulificarea acelor'a, a întrebuitu gubernulu o stratagemă cu totul deosebită. Să datu ordinu la unu ofieru, și anca maioru, dela unu regimentu strainu, că se se infacisădie pe cutare timpu. Maiorulu veni și se îmbracă că ostasiu simplu, pe care în totu Milanulu nime'lu

cunosc, asiedinduse in unu regimentu de aci. Elu luà in-sarcinare, de a se viri, catu se va puté mai bine in increderea celorlalti ostasi, mai alesu in acelor'a, cari stetú in mai mare prepusu, cá asia incetulu, cu incetulu, se póta vini la firulu urdirei complotului. Insielatiunea reesi. Eri facú reportu la deregatoria despre o conspiratiune latita, care avea radacin'a intre ostasi neapolitani, in caserenele S. Francesco si Monastero maggiore, si carea n'avea scopu mai micu, de catu, cá se'si omóre fiacare pe superioarele seu, si apoi se o iea la sanetos'a. La aratarea aceast'a, susu numitele caserene se ocupara cu ostasi straini cu vegie de securitate, cu carabinieri si bersaglieri, cá se puna man'a pe cei mai multu compromisi. Intr'aceea se conchiamà intreag'a cavalerime la arme. In casern'a Monastero maggiore se arastara intre altii corporalulu, care erá la vegia, si feciorii lui, si in loculu acelor'a se pusera bersaglieri. Pe suptu paturi si suptu stramente, se aflara stilette, si pistole incarcate. — Unu ce asemenea, si anea in numeru mai mare in casarm'a St.-Ambrogio. La multi ostasi neapolitani se aflà auru in multime insemnatóre, óre de unde? Cercetarea judecatorésca s'a si pusu la cale.

TURCIA. Spiritulu nationalu renviéza chiaru si in turci si fiindca elu e unu eflusu naturalu, acestuia e a se ascrie si simpatia loru mai mare catra natiunile rudite cu ei. Asia vedemu, ca tatarii din Crimeea anca totu vinu mereu in Turcia européna si primescu dela turcu totfelulu de ajutore si scutintie spre a se redica la o stare buna, pe candu bietii bulgari si alti crestini contribue acumu in folosulu veneticiloru, carii mane poimane apoi li se voru sui in capu, cá si ceilalti mahomedani.

Bulgarii, dupa cum ne impartasiescu diurnalele de Bucuresci, cá la 50,000 din Rusciucu si Rumelia fura autorisati a se reorganiza, fiindca trecura la beserica rom. catolica. Legatulu apostolicu, primatele arme'nu si arhiepiscopulu gr. unitiloru, cá administratoru besericei nóue bulgare, facú apelu catra tota lumea catolica in favórea ajutorirei besericei bulgare si grece, care sunt unite cu beserica Romei. S. S. Papa tramise unu cerculariu la episcopii orientului, in care dice, ca primatulu scaunului S. Petru si diferinti'a riteloru nu su contrarie beser. catolice. Anunčia, ca a afundatu o congregatiune de propaganda consantita pentru beser. orientului; cere reporturi despre starea eparchieloru din orientu si i chiamo la canonisarea martiriloru. Ear' dela Rusi'a scrie „le Posté din Nordu“ ca imper. Alesandru a autorisatu pre trei prelati, cá se mérga la Rom'a, la serbarea canonisarei martiriloru din Japoni'a.

GRECIA se linisti deocamdata, dupa ce insurgentii capitulara si regele le apromise infiinzierea gvardiei nationale si readunarea camereloru, care se astépta a se face in scurtu; inse capii insurgentiloru se imbarcara vro 19 insi pe carabii angle si france si astépta alte timpuri, candu va dovedi regele, ca nu 'si tiene cuventulu, ci se réntórcé si elu la absolutismu, dupa cum toti o credu si despre Otto. —

Opiniunea moldovenésca despre legea electorala. 1861.

(Urmare din Nru tr.)

Acei ce nu voru cá se vada pre romani traindu in libertate, pana candu nu-i voru vedé mai antaiu cumu ca posedéza atestate de invetiatura, aceia nu voru in fapta alta ceva, decatu cá se nu dee nici odata libertate Romaniloru. Ómenii potu cá se fia diferiti dupa talentele si capacitatea loru, dara inaintea dreptului sunt de o potriua cu totii; ómenii potu cá se fia diferiti dupa averea loru, dara dreptulu apara de o potriua pre celu avutu cá si pre celu pauperu, pentru ca fiacare trebuie se aiba o patria de aparatu, o limba, o viétia, o avere, si onóre, care tóte sunt totu atate bunuri naturali, publice si private totu de odata. Apoi déca toti Romanii au o datoria sacra de a'si apará patri'a loru, si de a contribui chiaru si cu viétia pentru susutienerea si desvoltarea statului loru, atunci nimene nu are dreptulu se'i desbrace de libertatile loru, si se'i impedece, cá se nu póta pune legi de aparare pentru esistinti'a patriei si a libertatiei loru nationali, si prin urmare pentru esistinti'a si binele loru propriu, caci nu esiste dreptu in contr'a datoriei. Romanulu are apoi o intielegintia naturala destulu de admirabila si nimene nu póte a'i imputá stupiditatea aceea, care o vedemu in Europa chiaru la popórele cele mai culte.

Apoi óre numai ómenii cei invetiati potu se fia alegatori? numai ómenii cei invetiati compunu adunarile legislative in tierile acelea, unde domnesce dreptatea si ecaritatea? Istori'a néga. Dara chiaru in adunarile nóstre actuali nu se afla óre o multime de deputati de aceia, a caroru precepere nu e nici decatu mai superióra fačia cu preceperea cea naturala, de care se bucura generaluminte corporatii, radiasii, si chiaru tieranii nostri? Nu, a pretinde cá se se dee Romaniloru cultura mai antaiu, si numai dupa aceea se se elibereze de sub jugulu sierbitutii, acésta pretensiune e intemeiata numai intru atata, caci ea ni demunstra cu evidintia, cumu ca din tierile nóstre n'au sburatu anea spiritulu celu reu, care 'lau introdusu fanariotii si legile straine. Se damu Romaniloru libertatea mai antaiu, pentru ca fara de acést'a nu putemu face nici unu pasu inainte, si chiaru lucrurile acele, cate le avem mai bune in diu'a de astadi, nici aceste nu potu se ne bucare mai indelungu, pentru ca e cu neputintia cá se nu despara. Se damu Romaniloru libertatea mai antaiu, pentru ca fara de acéasta se perde natiunea nóstra.

(Va urm'a.)

Bucuresci. Monitorulu“ anunčia o alta concesione ce s'a acordatu Principelui Grigorie Brancoveanu Besarabu pentru construirea unui drumu de feru de la punctulu Vulcanulu pe valea Jiului pana la Craiova, de aci la Bucuresci prin Pitesti si apropiindu-se catu se va puté mai multu de Targoviste, ear de la Bucuresci in linia dreapta prin Buzeu la Brail'a si si de aci la Galati. D-lu concesionaru se obliga a uni lini'a drumulu din Banatu la Hatiegu cu aceea a tierii si a construi o alta linia din Bucuresci la Giurgiu. Catu pentru conditiuni si garantii, ele voru fi totu acele prevediute in legea de concesione pentru compani'a Mavrogheeni, cu deosebire inse, ca pretiulu cieltuieliloru de constructiune va servi de norma pentru plata celoru 6% dupa ce mai antaiu se va constata printr'o ecpresa apretiare.

O asemenea concesione s'a acordatu si D. Brandais-Wahershain si I. Polichroniade cu adaugere de o ramura de drumu de feru dela Cernavoda unita cu lini'a dela Bucuresci pana la Brail'a.

Din ordinulu Inaltimii Sale Domnitoriului se va formá unu lageru pe campi'a dela Colintin'a.

MAI NOU. Maiestatea Sa c. r. apostolica cu manuscrisu din 5. Maiu a. c. a binevoitu a denumi de Siefu alu tieriei Bucovin'a, pe cons. de curte in disponibilitate la locutiinti'a din Sibiiu Rudolf conte de Amadei.

Maiestatea Sa c. r. apostolica cu resol. din 4. Main a. c. a binevoitu a denumi de asesori actuali la tabl'a regésca pe ases. supranumerariu Antonu Stoica si pe ases. jud. urbarialu Georgiu Romanu.

A V I S U.

In orasiulu Ploiesci se da cu chiria unu acaretu fórté siguru si invalidu cu feru albu, tiitoru la 40 de incaperi, precumu 4 si 5 bolte (pravalii) la fačia cu case susu, odai prin curte diosu si susu, grajduri pentru cai, siopróne pentru trasuri si magazii, care este diditu din nou, de acumu anu, se ispravescé de vapsitu si intru tóte gat'a pana in lun'a Julie-Augustu. Acestu acaretu se afla in piaci'a Ploiestului in Brasioveni, are positia cea mai frumósa, si se arendéza pentru 3 si 5 ani cu unu pretiu fórté moderatu, mai cu séma se ar arenda la unulu, care ar dori, spre realisarea unui otelu, unde va puté aflá pentru sinesi folosulu; se da si in impartiéla pe familii. — Inchirierea va avé locu de inceputu dela Sf. Dimitrie viitoriu. Dumnialoru doritorii, care voiescu a luá pe aceasta inchiriere se voru adresá ori candu voru voi. pentru invoirea cuvenita la DDIloru Stánu Stánescu si fii, siediatori in orasiulu Ploiesti la leulu de auru, si in Austri'a la Brasiovu in tergulu straieloru, cas'a Nro 232. (2)

Cursurile la Bursa in 16. Maiu 1862 stá asia:

	Val. asc.	Op. kp.
Галвині Амперзешні	6	27
Азгевзргѣ	130	60
Londonѣ	132	30
Амперзешні націоналѣ	84	95
Озлрагаііле металіче екс де 5 %	71	65
Аққіііле банксілі	844	
„ кредітісілі	219	60